

Ministerie van Justitie
Directie Vreemdelingenzaken
AJZ 2728/E-1649 - A - 333.

Op te bergen achter Deel C, Vc.
(na de aanschrijving van 24-2-1976)

's-Gravenhage, 23 mei 1978.

AAN: de heren hoofden van plaatselijke politie;
de heer Commandant der Koninklijke Marechaussee;
het Ministerie van Financiën, directie Douane;
de heer Chef Rivierpolitie te Rotterdam;
de heren Procureurs-Generaal, fgd.
Direkteuren van Politie.

i.a.a.

Betreft : Vervallen van rechtswege van vergunning tot vestiging.

Onder verwijzing naar hetgeen is vermeld in de Vc. deel C, blz. C 75 en 76 deel ik u het volgende mede.

In art. 14, tweede lid, van de Vreemdelingenwet is bepaald, dat een vergunning tot vestiging van rechtswege vervalt, zodra de houder daarvan zijn hoofdverblijf buiten Nederland vestigt.

Bij de parlementaire behandeling van de Vreemdelingenwet is gezegd, dat het begrip "hoofdverblijf" een feitelijke inhoud heeft. Wie hier te lande in het bevolkingsregister is ingeschreven en een adres heeft, waar hij ook geregeld kan worden aangetroffen, heeft stellig zijn hoofdverblijf in ons land (aldus M.v.A. blz. 8, op de Vw.).

Als voorbeelden van feitelijke omstandigheden, waaruit is op te maken, dat een vreemdeling zonder twijfel zijn hoofdverblijf hier te lande heeft opgegeven worden in de M.v.A. vermeld;

- wanneer hij zich wegens vertrek naar het buitenland laat uitschrijven uit het bevolkingsregister;
- wanneer hij zijn woning of appartement ontruimt en zijn inboedel over de grens laat brengen.

Voor de beoordeling van de vraag, of een vreemdeling al dan niet zijn hoofdverblijf in Nederland heeft gehandhaafd is verder van belang hetgeen in het nieuwe B.W. over deze materie is bepaald (waarbij woonstede is gelijk te stellen met woonplaats of hoofdverblijf); zie B.W. art. 11, lid 1 :

"Een natuurlijk persoon verliest zijn woonstede door daden, waaruit zijn wil blijkt om haar prijs te geven " (de leer van wil en daad).

Voorts is blijkens de bepalingen van het Besluit bevolkingsboekhouding

(K.B. d.d. 29 augustus 1967, Stb. 422) ook rekening te houden met de termijn gedurende welke de vreemdeling buiten Nederland heeft verbleven.

Krachtens art. 8 van dit besluit is degene, die wegens vertrek uit Nederland van de persoonsregisters moet worden afgevoerd, verplicht op de dag van zijn vertrek doch hoogstens 5 dagen daarvoor, daarvan mondeling of schriftelijk aangifte te doen bij het gemeentebestuur, met opgave van zijn laatste adres, alsmede van plaats en adres in het land waarheen hij vertrekt. In art. 19, lid 1, is voorts bepaald, dat onverwijld van het persoonsregister wordt afgewend, degene:

- die Nederland verlaat;
- die geen aangifte heeft gedaan bedoeld in art. 8 en wiens verblijfplaats niet kan worden opgespoord.

Art. 19, lid 2 bevat echter enige uitzonderingen op de ambtshalve afvoering van het persoonsregister; de belangrijkste is, dat geen afvoering plaats vindt, indien betrokkene in een periode van 360 achtereenvolgende dagen (plus 1 jaar) niet meer dan 270 dagen (of 9 maanden) buiten Nederland heeft verbleven.

Hoewel de bepalingen van het Besluit bevolkingsboekhouding niet beslissend zijn voor de verplaatsing van het hoofdverblijf naar het buitenland in de zin van de Vw, wordt bij een onafgebroken afwezigheid van langer dan negen maanden een sterk vermoeden geschapen in die richting.

Tenslotte moet rekening worden gehouden met de inmiddels over deze kwestie ontstane jurisprudentie. Omdat de kennisgeving van het hoofd van plaatselijke politie aan een vreemdeling, dat zijn vergunning tot vestiging krachtens art. 14, lid 2 Vw van rechtswege is vervallen, niet vatbaar is voor beroep op de Minister van Justitie krachtens art. 29 van de Vw (herziening), zijn rechtsvorderingen in dit geval veelal gebaseerd op een vermeende onrechtmatige daad van de overheid; deze worden aangebracht voor de Arrondissementsrechtbank.

Dit vond bijvoorbeeld plaats in 1976 in de procedures Staat/S.D. van Turkse nationaliteit. In deze zaak had de plaatselijke Vreemdelingendienst, aan betrokkene die Nederland metterwoon had verlaten en was uitgeschreven uit het bevolkingsregister, bij zijn terugkomst na een afwezigheid van ongeveer 15 maanden bericht, dat zijn vergunning tot vestiging van rechtswege was vervallen. Hierop volgde een civiele vordering van betrokkene (verblijvend te Breda) tegen de Staat voor de Rechtbank te 's-Gravenhage. Bij tussenvonnis d.d. 16 januari 1977 kreeg D. gelegenheid aan te tonen dat hij ondanks zijn langdurige afwezigheid niet beoogd had zijn hoofdverblijf buiten Nederland te vestigen. Na gehouden getuigenverhoor verklaarde de Rechtbank bij vonnis d.d. 16 ju-

ni 1977 voor recht, dat D. zijn hoofdverblijf niet buiten Nederland had gevestigd en dat derhalve de hem verleende vergunning tot vestiging ten onrechte als vervallen was beschouwd.

In deze uitspraak kende de Rechtbank een zeer grote betekenis aan de wil van betrokkene (die werd gesteund door twee getuigenverklaringen) toe.

Ook de administratieve beroepsrechter heeft meermalen uitspraak moeten doen over het begrip hoofdverblijf.

Dit betreft diverse beslissingen van de Kroon alsmede van de Afdeling rechtspraak van de Raad van State, met name n.a.v. de vraag of de vreemdeling op het tijdstip van de gewraakte beslissing "sedert een jaar zijn hoofdverblijf in Nederland had" (zie Vw art. 34, lid 5 oud, resp. art. 34, lid 1, sub b van de Vw zoals gewijzigd sedert 1 juli 1976). Als voorbeeld zij vermeld het K.B. d.d. 19-3-1977 nr. 119, betreffende de Marokkaan Ch. die van oktober 1974 tot 25 juni 1975 in Marokko verbleef; als reden van zijn lange afwezigheid (ruim 9 maanden) werd door betrokkene opgegeven herbouw van zijn huis, dat op instorten stond, gevolgd door langdurige ziekte van zijn echtgenote; omdat hij de beweerde feiten niet voldoende kon aantonen, werd geconcludeerd dat hij zijn hoofdverblijf in Nederland niet had behouden.

Voorts zij gewezen op het K.B. d.d. 28-3-1977, nr. 40, betreffende de Marokkaan M.O. die in november 1974 naar Marokko was vertrokken om vakantie te houden en in juli 1975 naar Nederland was teruggekeerd. Ook in deze zaak was de conclusie, dat betrokkene in verband met de duur van zijn afwezigheid (8 maanden) zijn hoofdverblijf hier te lande niet had behouden.

Voorts zij genoemd de uitspraak van de Afdeling rechtspraak van de Raad van State, nr. A. 2357(1976) d.d. 29 september 1977, betreffende de Marokkaan A.A. die na in maart 1973 Nederland te zijn binnengekomen, medio december 1974 Nederland had verlaten en eerst op 3 september 1975 was teruggekeerd; als verklaring van zijn langdurige afwezigheid had betrokkene aangevoerd, dat hij van 24 januari 1975 tot 20 augustus 1975 wegens ziekte in Marokko had moeten verblijven.

Ondanks enige te dezer zake overgelegde medische verklaringen oordeelde de Raad van State, dat appellant in verband met de vermelde duur van de onderbreking van zijn verblijf, zijn hoofdverblijf in de periode december 1974 tot september 1975 hier te lande niet had behouden.

In het licht van het voorgaande, verzoek ik u met betrekking tot het van rechtswege vervallen van een vergunning tot vestiging, voortaan de volgende criteria aan te houden.

1. De wil van de vreemdeling om zijn hoofdverblijf niet buiten Nederland te vestigen (het subjectieve element) is op zich zelf niet voldoende om behoud van zijn hoofdverblijf in Nederland aan te nemen. Ook uit zijn gedragingen zal moeten blijken dat hij inderdaad de bedoeling had zijn hoofdverblijf niet te verplaatsen.
2. De duur van de afwezigheid speelt een belangrijke rol. Indien een vreemdeling in een periode van één jaar langer dan negen maanden onafgebroken in het buitenland heeft verbleven, mag - tenzij de vreemdeling het tegendeel kan bewijzen - worden aangenomen, dat het zijn kennelijke bedoeling was, zijn hoofdverblijf te verplaatsen. Bij afwezigheid van kortere duur zal de bewijslast omtrent het verlies van het hoofdverblijf bij de overheid liggen.

Voorts verzoek ik uw aandacht voor het volgende:

3. Indien blijkt, dat een vreemdeling gedurende een geruime onafgebroken periode Nederland heeft verlaten, dient bij de Afdeling bevolking van de gemeente te worden geïnformeerd, of afvoering van het persoonsregister heeft plaats gevonden, resp. of deze afvoering alsnog ambtshalve dient te geschieden. Zo dit het geval is dient de vreemdeling ook uit de vreemdelingenadministratie te worden verwijderd.
4. Een speciaal geval betreft een vreemdeling, wiens vestigingsvergunning is komen te vervallen en die in het bezit is van een permanente arbeidsvergunning. Omdat een arbeidsvergunning slechts van kracht is wanneer het de vreemdeling is toegestaan in Nederland te verblijven, kan aan het bezit van een permanente arbeidsvergunning op zichzelf geen aanspraak op het doen herleven van een vervallen vergunning tot vestiging of het opnieuw verlenen van een dergelijke vergunning c.q. een vergunning tot verblijf worden ontleend. Indien een vreemdeling als hierboven bedoeld na verloop van tijd terugkeert en passend werk heeft gevonden, kan hij, mits aan alle verdere voorwaarden voor toelating is voldaan, eventueel in aanmerking komen voor een nieuwe vergunning tot verblijf. Omtrent de vraag of hiertoe kan worden overgegaan gelieve U in voorkomende gevallen een bijzondere aanwijzing aan mij te vragen.

De Staatssecretaris van Justitie,
namens de Staatssecretaris,
Het Hoofd van de Directie
Vreemdelingenzaken,

Fraay.

Op blz. C - 75 ware bij hoofdstuk XXXII een verwijzing naar dit rondschrijven met de pen aan te brengen.